

November 16, 1973
**Info from Czechoslovak Security Service on
Yugoslav Intelligence Activity in Czechoslovakia**

Citation:

"Info from Czechoslovak Security Service on Yugoslav Intelligence Activity in Czechoslovakia", November 16, 1973, Wilson Center Digital Archive, Archive of the Ministry of the Interior, Sofia, Fond 1, Record 10, File 1966. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group.

<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/110930>

Original Language:

Bulgarian

Contents:

Original Scan

Превод от чешки на руски!

Строго секретно

Превод от руски на български език!

Екз. № 145110

РАЗОБЕРЕНО

по Рег. № 1165

от 28.11.1973 г.

60-2435 12.12.73 г.

С П Р А В К А

За враждебната дейност на специалните служби на СФРЮ на територията на ЧССР /Допълнение към информацията за СФРЮ във връзка с посещението на др. ХУСАК/

16 октомври 1973 г.

Според редица получени данни, разузнавателната дейност на югославските граждани на територията на ЧССР, в това число посолството на Югославия в Прага и консулството в Братислава в определена степен е аналогична на дейността, намеренията и програмата на разузнаванията на западните страни против страните от социалистическата общност.

Югославското разузнаване използва на територията на ЧССР намиращите се там югославски граждани за получаване на важни сведения из всички области на обществения живот в тази страна. След кризисните 1968-1969 години в обсега на неговите интереси са не само въпросите, свързани с ЧССР, но също и съветските военни части и обекти в ЧССР.

Главна роля във враждебната дейност на СФРЮ против ЧССР играе югославското представителство в Прага. Става дума преди всичко за легализираните сътрудници на югославската разузнавателна служба ба СУП /по-рано УДБ/. Подобно е положението със сътрудниците от югославските търговски фирми, съсредоточени в т. нар. "Търговско - промишлен център на югославските икономически организации в ЧССР" с център в Прага.

УОУ

Според налични сведения, югославското разузнаване използва на територията на ЧССР за своите цели също и акредитираните журналисти, по-точно, сътрудниците на прес-агенцията на ТАНЮГ, някои югославски граждани, живеещи постоянно в ЧССР, югославските туристи и студенти. Във връзка с реорганизацията на органите за сигурност в СФРЮ още през октомври 1971 г. е било получено сведение за изменение на системата на разпределяне на длъжностите в разузнаването на МВР на СФРЮ в ЧССР. Според тези данни сътрудниците от югославското разузнаване трябвало постепенно да се оттеглят от дипломатически длъжности и да се устройват като търговски представители и по възможност на други представителски постове. Въпреки това обаче абсолютно оттегляне на югославските разузнавачи от дипломатически длъжности и досега не е било осъществено.

Многобройната база на югославското разузнаване изхожда в своята враждебна дейност от традиционните дружески връзки и отношения между ЧССР и СФРЮ и използва доверието на много чехословашки граждани, които в редица случаи споделят със сътрудници на югославското разузнаване факти, представляващи държавна, стопанска или служебна тайна. Сътрудниците от югославското разузнаване, преди всичко тези от средите на дипломатите, се стремят към установяване на контакти с чехословашки граждани, работещи в централните учреждения, в партийния апарат, културните и научни центрове, в средствата за масова агитация и пропаганда, армията и др., не пропускат случай да получат информация за вътрешнополитическото положение в ЧССР. Едновременно с това те оказват влияние на чехословашките граждани в ревизионистки дух, поставят като образец "тяхната по-демократична система" и техния единствено правилен път към социализма. В политически дискусии те и до днес не скриват това, че помощта на дружеските армии през 1968 г. в ЧССР те считат за окупация.

Сътрудниците на югославското разузнаване в ЧССР се опират на привържениците на т. нар. югославски модел на социализма, а така също и на онези, които стоят на позициите на ревизионизма и десния опортюнизъм, както, и то не в последна сметка, на изключените от ЧКП членове. Контакти с тях те обаче поддържат нелегално.

Важни сведения са получени за дейността на военния аташе на Югославия подполковник БОБИЧ. През пролетта на тази година той обсъждал проблеми на чехословашката армия с директора на една югославска фирма в ЧССР и препоръчал, че засега не е необходимо да се следи, какви са политическите позиции на офицерите, а трябва работата да бъде насочена към състоянието на кадровата политика въобще. Наред с това той споделил, че след своето пристигане в ЧССР получавал данни за отделни военни части, технически данни и др. Вероятно, югославското разузнаване използва югославските специалисти, работещи съгласно договора между МНО на ЧССР и ЮГОИМПОРТ по построяването на културни, спортни и други съоръжения в редица военни части на Чехословашката народна армия. Строителството се провежда от групи югославски експерти с помощта на лица от чехословашката армия. В повечето случаи експертите живеят във военните обекти, в резултат на което имат възможност да получават редица сведения за характера на военните части, за тяхното въоръжение и др.

Важността на този въпрос доказва едно сведение, получено в последно време, а именно - за насоките на агентурата на разузнаванията на капиталистическите държави. Според това сведение агентурата има за задача да установява контакти с югославските специалисти, които работят на различни обекти в Чехословашката народна армия с цел получаване на сведения за военни обекти.

Особено показателно е сътрудничеството и контактите между югославските дипломати и сътрудници на капиталистическите представи -

телства в ЧССР. Те не само се срещат често и взаимно се посещават, но си сътрудничат в обмяната на получени сведения. Представителите на капиталистическите държави търсят сътрудниците на югославското посолство в Прага преди всичко за това, че те навреме и най-добре са информирани по вътрешнополитическото положение в ЧССР. Така например, установено е, че съветник в едно представителство на СФРЮ е информирал белгийски дипломат за подготвяните в чехословашкото правителство промени; военният аташе на югославското посолство е информирал аташетата на САЩ, Англия и Франция по различни военни въпроси, касаещи Чехословашката народна армия, за числеността и бойната техника на съветските войски в ЧССР и т.п. Сътрудници от военното отделение на представителството на СФРЮ често се намират в места, където има обекти на съветските военни части или на чехословашката армия.

Военният аташе на Югославия БОБИЧ поддържа най-близки отношения с военния аташе на СРР в Прага РОТАРИЙ. Съдейки от съдържанието на техните разговори, може да се каже, че те и двамата имат едни и същи политически възгледи за правилността на югославския път към социализма. Подобно е положението с връзките на БОБИЧ с китайския военен аташе в Прага. Двамата си разменят придобити сведения и взаимно се уверяват в правилността на политиката на двете страни. Така например, през април т.г. китайският военен аташе информирал БОБИЧ за подготовката на тайно заседание на Колегиума на Варшавския договор, на което щели да присъствуват и генералните секретари на партиите. БОБИЧ е предоставил на китайския военен аташе информация за военното учение близо до Карлови Вари с участието на съветски военни части от Миловиц и Млада Болеслава.

Югославското разузнаване използва за враждебна дейност против ЧССР също и много сътрудници на югославските фирми на територията на ЧССР. Без да вземат под внимание взаимните отношения, през

49⁵
44

1968-1969 гг. без съгласието на ФМВТ те откриват в ЧССР търговско представителство на една югославска фирма и понастоящем на територията на ЧССР без съответно разрешение имат представителства 68 югославски фирми, от които 67 в Прага и 1 в Братислава. По щат тези представителства имат 145 служители, от които 84 са югославски граждани и 61 чехословашки. Външнотърговската дейност на югославските фирми от една страна е нелегална, тъй като ФМВТ не им е дало право /съгласно закон № 119/68/ за провеждане на такава дейност, а от друга - установено е, че в някои фирми работят или са работили сътрудници на югославските разузнавателни органи. Последните поддържат широки контакти с ръководни работници от различни търговски организации, заводи и изследователски институти, откъдето получават сведения за положението в чехословашката икономика и обществен живот. Те се интересуват от технически новости, военно производство и други сведения, имащи секретен характер. По такъв начин те оказват и влияние върху чехословашките граждани от гледна точка на "югославския модел в икономиката", който и досега има привърженици в някои чехословашки заводи и сред лица с дясна ориентация.

Съветникът в югославското посолство, отговарящ по въпросите на печата и по културните въпроси - СРЕТЕН БАБИЧ, развива голяма дейност в ЧССР. Той поддържа широки връзки с чехословашки културни дейци и интересите му излизат извън рамките на пълномощията му като дипломатически сътрудник. Установил е широки контакти преди всичко с лица, които поради своите политически позиции са били уволнени през 1968-1969 гг. от някои важни постове, и от тях той получава информация за вътрешнополитическото положение в ЧССР. Установено е също, че той разпитвал чехословашки граждани по въпроси, не свързани с неговите задължения, като например, за военните учения на армиите от Варшавския договор, състояли се през лятото в Унгария, дали в тях е взела участие и Чехословашката народна армия и дали тези учения са били проведени във връзка с военното учение на югославската армия.

22
645
6

В последно време, когато стана известно, че се подготвя посещение на др. ХУСАК в Югославия, югославските дипломати се стремят да действуват по-внимателно. Например, съветникът ВУКМАНОВИЧ се възмущавал от писмото на един югославски журналист, който след кратко посещение в Прага написал в едно югославско списание несериозна и клеветническа статия. Понастоящем считат такова действие за опасно, тъй като би могло да постави под заплаха подготвяното посещение.

М. Виткина /26.11.1973 год.

Отп. в 3 екз.

1 - др. Министър

2 - ПГУ

3 - ВГУ

Изп.: П. Димов

МВ/26.11.1973 год.

Dimov